

«Το 2021, συμπληρώνονται 200 έτη από την έναρξη της Επανάστασης της Εθνικής Παλιγγενεσίας του 1821. Σύσσωμο το έθνος των Ελλήνων (εντός και εκτός συνόρων) εορτάζει τη σημαντική αυτή επέτειο με πλήθος εκδηλώσεων και δράσεων.

Όπως είναι γνωστό, η εκδήλωση της Ελληνικής Επανάστασης στη Μακεδονία και ειδικότερα στη Χαλκιδική συγκίνησε σφοδρώς τους Αγιορείτες. Πολλοί άλλωστε από αυτούς, όπως ο δραστήριος Νικηφόρος Ιβηρίτης χαρτοφύλαξ, είχαν από χρόνια μυηθεί στη Φιλική Εταιρεία. Τον Μάιο του 1821, με πανηγυρική συνάθροιση στο ναό του Πρωτάτου, ο Άθως προσχώρησε στο κίνημα του Εμμανουήλ Παπά. Ωστόσο η Επανάσταση στο βορειοελλαδικό χώρο έληξε σύντομα και άδοξα και οι Αγιορείτες κλήθηκαν να πληρώσουν το βαρύ τίμημα της συμμετοχής τους. Τουρκικά στρατεύματα εγκαταστάθηκαν στις μονές οι οποίες υποχρεώθηκαν να αναλάβουν τη συντήρησή τους. Έκτακτος βαρύτατος φόρος επιβλήθηκε

συλλογικά και οι τακτικοί φόροι κατεβάλλοντο εις διπλούν. Τα μετόχια της Χαλκιδικής υπέστησαν βαριές ζημιές και η είσπραξη των εσόδων από τα προσοδοφόρα μετόχια της Μολδοβλαχίας διακόπηκε τουλάχιστον για μια πενταετία. Τα χρέη διογκώθηκαν, μεγάλος αριθμός μοναχών εγκατέλειψε το Άγιον Όρος, πολλές μονές βρέθηκαν σε κατάσταση ολοκληρωτικής ένδειας και αναγκάστηκαν να εκποιήσουν μεγάλο αριθμό κειμηλίων, αν και τα πολυτιμότερα από αυτά φυγαδεύτηκαν στα νησιά της επαναστατημένης Ελλάδος, ενώ ο αριθμός των μοναχών μειώθηκε δραματικά. Κανένα μεγάλο έργο οικοδομικό ή καλλιτεχνικό δεν πραγματοποιείται στα 10 χρόνια της δυσπραγίας. Τα μέτρα κατά του Αγίου Όρους ήρθαν στο 1830.

Η Αγιορειτική Εστία θεώρησε χρέος της να συμμετάσχει ενεργά στους εθνικούς εορτασμούς και μέσω του δικού της προγράμματος δράσεων και εκδηλώσεων να προβάλει μια πολύ ιδιαίτερη πτυχή της Αθωνικής

ιστορίας, αυτή της συμμετοχής του Αγίου Όρους στην Ελληνική Επανάσταση, που δεν είναι γνωστή στο ευρύ κοινό.

Το πρόγραμμα δράσεων και εκδηλώσεων περιλαμβάνει: την οργάνωση Διεθνούς Συνεδρίου με την συμμετοχή Ελλήνων και ξένων εισηγητών (σε συνεργασία με την Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών). την Έκδοση Αφιερωματικού Τόμου για την συμβολή του Αγίου Όρους στην Ελληνική Επανάσταση, με πρωτότυπα κείμενα ερευνητών και επιστημόνων που σκοπό έχουν να συμβάλουν σε μία συνθετική, κατά το δυνατόν, απάντηση στα ερευνητικά αιτούμενα που σχετίζονται με το Άγιον Όρος στα χρόνια της Ελληνικής Επανάστασας αλλά και την αθωνική πραγματικότητα της εποχής. την παραγωγή φωτοαναστατικής έκδοσης στην οποία θα περιλαμβάνονται με τη μορφή *variogram*, όλα τα άρθρα του Ιωάννη Μαμαλάκη, κατ' εξοχήν κατά το παρελθόν μελετητή της Επανάστασας στο Άγιον

Όρος. την οργάνωση έκθεσης στην οποία θα παρουσιαστούν τα δύο μεγάλα καλλιτεχνικά εργαστήρια του Αγίου Όρους που έδρασαν την περίοδο αυτή στην Αθωνική Πολιτεία – Γαλατσιάνοι & Καρπενησιώτες – (σε συνεργασία με την Εφορεία Αρχαιοτήτων Χαλκιδικής και Αγίου Όρους) και τέλος την οργάνωση ομαδικής εικαστικής έκθεσης και έκδοση καταλόγου με πρωτότυπα έργα που θα παρουσιάζουν τους Νεομάρτυρες που μαρτύρησαν καθ' όλη τη διάρκεια της Οθωμανικής κυριαρχίας, τόσο στο Άγιον Όρος, όσο και στην υπόλοιπη ελληνική επικράτεια».

Η Επιστημονική – Οργανωτική Επιτροπή του Προγράμματος

«Το Άγιον Όρος στα χρόνια της Ελληνικής Επανάστασης»